

riktig. Spørsmålet er da om argumentet også er relevant. Gitt at det er riktig, taler argumentet for at noe du sier, er feil? Svaret er nei.

I dette eksemplet er argumentet verken relevant for ditt standpunkt («Vi bør tillate vinutsalg i dagligvarebutikker») eller din argumentasjon («Danmark har allerede innført denne ordning med stort hell», og «flertallet av nordmenn ønsker seg en slik ordning».) Ditt uvettige alkoholforbruk er ikke i seg selv en grunn til å være imot vinsalg i butikk. Muligens kan man argumentere med at vinsalg i butikk vil medføre mer uvettig drikking, men det har liten sammenheng med dine egne drikkevaner. Hva du har gjort, er heller ikke relevant for om Danmark tillater vinutsalg i butikk, eller for hva de fleste nordmenn ønsker seg. Kanskje er ikke din egen argumentasjon spesielt god heller, men fortiden din er ikke en relevant innsigelse. Om dine argumenter er riktige, lar seg også fint undersøke uavhengig av din troverdighet.

## TIPS

### til å gjenkjenne usaklig personargumentasjon

- Vær på utkikk etter personkarakteristikker og anklager.
- Sjekk om taleren forsøker å redusere motpartens troverdighet.
- Sjekk om de personlige egenskapene er relevante for det som diskuteres.

Det er rimelig å anta at motparten ikke samarbeider om å finne svar på debattens overordnede spørsmål: Bør vi tillate vinsalg i dagligvarebutikker? De oppfører seg på en måte som gjør det vanskeligere å komme frem til et svar ved å utveksle argumenter. Så

selv om de sier noe riktig, har de brutt normen om å forsøke å si noe som er relevant (Debattnorm 3), og de har brutt normen som sier at man skal være forberedt på å gi grunner for sine synspunkter (Debattnorm 1). Motparten ønsker ikke å tillate vinsalg i butikk, men når de fikk anledning til å oppgi grunnene sine, valgte de i stedet å kritisere deg.

### **Eksempel: Formuesskatt og misunnelse**

Å så tvil om andres motiver kan også svekke deres troverdighet. Når du forsøker å gjenkjenne usaklige personargumenter, bør du derfor være på utkikk etter forsøk på å mistenkeliggjøre motstanderen. Her er et eksempel fra en debatt i 2018 om Solberg-regjeringens skattepolitikk. I et VG-intervju (Haugan, B. 2018) kritiserte SV-leder Audun Lysbakken regjeringen for å gi for store skattelettelser til personer med stor formue:

«I perioden 2014 til 2017 fikk de ti prosent med størst formue nesten en tredel av alle personskatteuttene. Tallene for 2018 viser at regjeringen har økt takten: I år har denne gruppen superrike mottatt hele 42,7 prosent av alle personskatteuttene. [...]

At [regjeringen] har gitt 1,4 milliarder kroner til de superrikeste er bare helt forferdelig. Dette er penger som kunne gått til bedre tjenester og tilbud til folket.»

Finansminister Siv Jensen skrev et svarinnlegg «Er Lysbakken verdensmester i misunnelse?» i Nettavisen (Jensen, 2018). Innlegget hennes åpner med en kritikk av Lysbakken:

«SVs Audun Lysbakken klager i VG 3. desember over at FrP i regjering reduserer skatter og avgifter. Sosialistene gjør kampen mot fattigdom til en kamp mot rikdom. Misunnelse bør ikke være utgangspunktet for skattepolitikken.»

Jensens ordvalg er ikke tilfeldig. For det er naturlig å tro at hvis Lysbakken hadde vært styrt av misunnelse, så ville han ønsket å